Nd. **242. Nefndarálit**

um strandferðir og flóabátaferðir.

Frá samgöngumálanefnd.

Vegna landshátta og vandgæfra hafna á ýmsum stöðum landsins virðist ekki verða hjá því komist að styrkja ferðir flóabáta þar, sem hafnir eru torsóttar og tafsamar. Jafnvel þótt fjölgað verði stærri strandferðaskipum, sem stefna verður að, mun þó jafnan verða þörf á samgöngum með minni og ódýrari farkostum, þar sem tafsöm eða hættuleg er leið hinna stærri skipa.

Nefndin lítur svo á, að eins og nú horfir við um samgöngur mundi haganlegast að skifta þessum flóaferðum í 5 flokka og þannig, að sjerstakt skip annist ferðirnar á hverju þessu svæði. Þessir 5 flokkar eru: 1. Samband milli Reykjavíkur og hafnanna við Faxaflóa og Breiðafjörð. 2. Sambandið milli Reykjavíkur og lendingarstaða í Árnes-, Rangárvalla- og Skaftafellssýslum ásamt Vestmannaeyjum. 3. Ferðir um Ísafjarðardjúp. 4. Ferðir milli Hornafjarðar og Austfjarða. 5. Ferðir um Eyjafjörð og til Grímseyjar.

Um þau minni háttar flutningafæri, sem áður hafa styrks notið, svo sem Hvalfjarðarbátur, Lagarfljótsbátur og Rauðasandsbátur, þá álítur nefndin rjett að ætla hverjum þeirra litla upphæð til ljettis hjeraðsbúum, svo sem 500 kr. hverjum.

Um framangreind 5 aðalflutningasvæði og farkosti þeirra vill nefndin taka þetta fram:

I. *Faxaflói og Breiðifjörður.*

Æskilegast virðist, að eitt og sama skip annist samgöngur milli allra hafna á þessu svæði og Reykjavíkur, og virðist nefndinni, að það mætti vel takast, eins þótt skipið færi nærfelt jafnmargar ferðir milli Rvíkur og Borgarness sem verið hafa. Þessu eru þó tveir nefndarmenn ósamþykkir.

Undanfarið virðast strandferðir um þetta svæði hafa verið helsti dýrar, enda hefir ferðunum verið skift milli tveggja og þriggja skipa, sem vart geta talist hentug í þessar ferðir. Vill nefndin beina þeirri ósk til landsstjórnarinnar, að hún leiti fyrir sjer um hæfilegt skip, er annast gæti ferðir um báða flóana og losað jafnframt aðalstrandferðaskipið, »Esju«, við viðkomur að miklu leyti á þessu svæði.

Til þess að þetta mætti verða, þyrfti flóaskipið að annast nokkrar ferðir til hinna afskektari hafna við Breiðafjörð á sumri, svo sem Búðardals, Salthólmavíkur, Króksfjarðarness, Flateyjar og Hagabótar, auk þess að halda uppi nokkurnveginn stöðugum ferðum milli Reykjavíkur og Borgarness og sem svarar hálfsmánaðarlegu sambandi milli þeirra minni hafna beggja megin Snæfellsness. Virðist nefndinni sennilegt, ef um hæfilegt skip væri að ræða, að áætla styrkinn til þess 35—40 þúsund krónur, með tilliti til þess, að um ábatavænlegan mannflutning er oft að ræða milli Reykjavíkur og Borgarness og flutningar miklir þaðan og þangað, eins og líka haust og vor til og frá höfnum við innanverðan Breiðafjörð.

II. *Árnes-, Rangárvalla- og V.-Skaftafellssýslur.*

Um þetta svæði er líkt að segja og um það fyrsta, að best færi á, að eitt og sama skip gæti annast það alt og sambandið við Reykjavík. En vegna hafnleysa þeirra, sem á svæðinu eru, má slíkt skip ekki vera stórt eða dýrt í rekstri, og má gera ráð fyrir því, að aukaferðir þurfi að fara um þetta svæði, t. d. frá Vestmannaeyjum, er áætlunarferðir mistakast. Fyrir þessa skuld verður að gera ráð fyrir tiltölulega háum styrk til þessara ferða, þótt strjálar verði. Undanfarið, eins og á þessu ári, hafa þessar ferðir verið farnar með breytilegum styrk og einkum bundnar við vjelskipið Skaftfelling, en auk þess nú fyrirhugaðar með sjerstöku skipi frá útlöndum einu sinni á sumrinu beint til 5—6 staða í V.-Skaftafells- og Rangárvallasýslum. Virðist sem ekki megi gera ráð fyrir minni upphæð til þessara flutninga en 19—20 þús. krónum.

III. *Ísafjarðardjúp.*

Undanfarið hefir lítið vjelskip notið þar styrks til póstflutninga og samgöngubóta, 15—18 þúsund kr. árlega. Norður-Ísafjarðarsýsla er vegna landslags og legu miður búin vegum en flest önnur hjeruð á landinu, og viðkoma »Esju« þar að eins á einni höfn utan Ísafjarðarkaupstaðar. Djúpbáturinn svonefndi er því eina samgöngufæri margra sveita í sýslunni, og virðist ekki verða hjá því komist að ætla til ferða hans svipaða upphæð og áður, eða um 16000 krónur.

IV. *Hornafjörður og Austfirðir.*

Undanfarið hefir styrkur til ferða um þetta svæði verið breytilegur og einkum notaður í þarfir kaupfjelags Hornfirðinga, en stundum jafnframt til flutninga á vetrarvertíðinni.

Vegna vandhæfis hafnarinnar í Hornafirði verður eigi með ferðum »Esju« bætt úr flutninga- og viðskiftaþörf Austur-Skaftfellinga nema að nokkru leyti,

og því óhjákvæmilegt að ætla einhvern styrk til ferða milli Hornafjarðar og Austfjarða, þar sem millilandaskipin landsetja og taka hornfirskar vörur og þar sem svo margvísleg viðskiftasambönd eru milli Hornfirðinga og Austfirðinga. Álítur nefndin, að Austur-Skaftfellingar eigi að hafa sem frjálsust umráð yfir styrknum, eins og verið hefir, og telur, að hann megi ekki vera undir 4000 kr.

V. *Eyjafjörður og Grímsey.*

Nefndin hefir eftir bendingu ráðherra fallist á, að rjett væri að styrkja ferðir til póstflutninga um Eyjafjörð, en álítur hins vegar, að semja ætti svo um, að sami bátur fari nokkrar ferðir til Grímseyjar, sem að mestu leyti hefir farið á mis við allar samgöngur. Virðist svo, sem báturinn gæti jafnvel farið stöku ferðir til Haganesvíkur og Flateyjar, og vill nefndin áætla 1200 kr. til þessara ferða.

Eftir framansögðu leggur nefndin því til, að áætlaðar verði til flóaferða 1926 83000 kr., og leggur til, að fjeð skiftist sem næst þannig:

1.	Til ferða um Faxaflóa og Breiðafjörð	41000 kr
2.	— — — Ísafjarðardjúp...	16000 —
3.	— — — Hornafjörð og Austfirði	4000 —
4.	— — með Árnes-, Rangárvalla- og Skaftafellssýslum	19200 —
5.	— — um Eyjafjörð og til Grímseyjar	1200 —
6.	— — — Lagarfljót...	500 —
7.	— — — Hvalfjörð...	700 —
8.	— — að Rauðasandi	400 —
	Alls	83000 kr.

Um strandferðatilhögun með aðalstrandferðaskipinu »Esju« þykir nefndinni eigi ástæða til að gera ákveðnar tillögur fyrir 1926, með því að á yfirstandandi ári hefir verið tekin upp breytt tilhögun um ferðirnar, sem rjett er að bíða eftir reynslu um, hvernig gefist. En til þessara ferða skipsins álítur nefndin rjett að áætla 150000 kr., með hliðsjón af þeim rekstrarhalla, sem verið hefir undanfarið.

Alþingi, 26. mars 1925.

Kl. Jónsson, form. Sveinn Ólafsson, skrifari og frsm. Jón A. Jónsson. Pjetur Þórðarson.

Með fyrirvara að því er snertir samband ferða á Breiða- og Faxaflóa.

Hákon J. Kristófersson.